

av Jan Lindholm (MP)

EU-problematiken när det gäller straff för ekobrottslingar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fungerande och mer relevanta straff för ekobrott.

Bakgrund

Sverige har inte anpassat sin rättspraxis till medlemskapet i EU när det gäller ekobrott. Att domstolar i Sverige dömer till straff som frihetsberövande samtidigt som den dömda kan få ett skattetillägg utdömt av skattemyndigheten ses enligt EU-praxis som två olika straff för ett brott vilket inte är tillåtet.

Under sommaren är vi många medborgare som förundrat tagit del av nyhetsrapporteringen kring detta. Grova skattebrottslingar kan nu eventuellt i värsta fall komma att få ersättning för den felaktiga hantering som Sverige utsatt dem för.

Konsekvens av detta för samhällsmoralen

Många har under sommaren kontaktat mig i denna fråga med tankar kring vad en EU-anpassning kan leda till. Att skattebrott begås är naturligtvis beklagligt. Att de begås trots den dubbla bestraffning som varit svensk praxis innan EU uppdagade detta menar många måste innebära att brottslingen trots dubbel bestraffning ansett det vara värt risken att begå dessa brott. Oron är nu stor hos många att mildare straff skall leda till fler ekobrott.

Det grövsta brott som en person kan bli utsatt för är förmodligen att bli dödad. Det grövsta brott som samhället kan utsättas för är i vissas ögon brott mot nationens säkerhet, exempelvis avslöjande av militära hemligheter. Under sommarens diskussioner kring straffnivån för skatte- och ekonomiska- brott mot samhället som EU-

anpassningen föranlett har jag emellertid insett att många medborgare anser att skattebrott är något av det grävsta som man kan utsätta samhället för. Ekobrott är i mångas ögon en motor till eller förutsättning för exempelvis människohandel, droghandel och vapenhandel.

Skattebrott bryter ner skattemoralen och hotar indirekt hela tanken på en rättstat. När media sedan ovanpå detta visar att dessa brottslingar är oerhört dyrbara för en allt mer överansträngd vård på grund av svårhanterade skottskador efter uppgörelser i denna undre värld, ja då jäser det i folkdjupet.

Varje gång media kan visa att den som struntar i reglerna, den som går över lik, den som inte gör rätt för sig utan smiter undan är den som kostar mest för samhället och i många fall slipper undan straff och ansvar för sina gärningar, så funderar allt fler på hur klokt det är att vara medborgare och laglydig.

Dessa moraliska konsekvenser kan sedan tolkas såväl generellt och specifikt. När de gäller den förändring av praxis vid skattebrott som under sommaren varit en långkörare i nyheterna så kan man dra slutsatsen att de flesta anser att en förändring inte få innebära att straffnivån som helhet blir lägre än den varit. Jag har inte träffat någon denna sommar som har en annan uppfattning än att det enda straff som nu blir möjligt att utdöma måste vara minst lika kännbart som summan av de två straff som skattesmitaren tidigare kunde drabbas av.

Förslag till åtgärd

Enligt nyhetsrapporteringen så avser regeringen gå till riksdagen med förslag på justeringar av gällande lag för att åtgärda problematiken med dubbelbestraffning. De advokater som företräder de dubbelbestraffade och som har uttalat sig i media verkar mycket nöjda med det dom utgår från att regeringen avser föreslå. Medborgarnas reaktion är den motsatta så som jag redovisat ovan.

Riksdagen bör därför när regeringens förslag kommer säkerställa att förändringarna inte leder till mildare påföljder än tidigare. Som ett led i att stärka den samhällsmoral som merparten av våra medborgare omfattar, att man tar ansvar enligt demokratiskt fattade beslut, bör snarare straffnivån för ekobrott skärpas. Kanske kan frågan lösas genom att en straffutmätning består av mer än en komponent så att man inte längre kan tala om dubbelbestraffning trots att det straff som utdöms består i flera delar, exempelvis ett frihetsberövande i kombination med ett bötesbelopp, som då ersätter skattetillägget. Om det inte är möjligt enligt EU-praxis så måste storleken på den

ekonomiska vinningen på något sätt omräknas i förlängd strafftid. Livslångt näringsförbud borde kunna övervägas vid ekonomiska brott över en viss nivå. Möjligheten att gömma sig utomlands tills dess brottet är preskriberat för att sedan komma hem och använda sig av vård, omsorg och pensioner bör stängas genom att brott över viss nivå aldrig preskriberas. Över viss nivå bör återbetalningsskyldighet vara livslång.

Jag har i sommar överraskats av den tysta ilska som gror i folkdjupet över att de värsta brotten mot samhället har så lågt straffvärde. Riksdagen bör mot bakgrund av detta granska förväntade förslag från regeringen med de värderingar som beskrivs ovan. Resultatet av en EU-anpassning av lagar och regler vad gäller hantering av ekobrott får inte resultera i mindre avskräckande straffpåföljder.

Mot bakgrund av det ovan anförda bör riksdagen ge regeringen till känna som sin uppfattning att den revidering av regelverket för straff vid ekonomisk brottslighet som EU-medlemskapet innebär att vi måste genomföra inte får leda till straffpåföljder som gör det mindre kännbart att begå dessa brott. Utvecklingen av brottsligheten med nätverk där den ekonomiska delen i brottskedjan blivit allt viktigare föranleder snarare en skärpning av straffnivåerna vid ekonomisk brottslighet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 18 september

2013

Jan Lindholm (MP)